

Ганна ЦВЕТКОВА

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і психології
дошкільної освіти та дитячої творчості,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова м. Київ, Україна

Елліна ПАНАСЕНКО

доктор педагогічних наук., професор,
завідувач кафедри практичної психології
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна

Ключові слова: модернізація, система підготовки, магістри педагогічного профілю, моніторинг якості підготовки, критерії, показники якості підготовки магістрів педагогічного профілю.

Модернізація системи моніторингу процесу професійної підготовки магістрів педагогічного профілю – одне з найактуальніших завдань сьогодні для забезпечення цілісного оновлення і приведення професійної підготовки відповідно до тих змін, які відбуваються в соціальному, політичному, економічному, культурному просторі України, ураховуючи загальноосвітні тенденції, а також запровадженням стратегії випереджувально-

УДК 378.046-021.68(477)

**МОНІТОРИНГ
ЯКОСТІ
ПІДГОТОВКИ
МАГІСТРІВ
ПЕДАГОГІЧНОГО
ПРОФІЛЮ: КРИТЕРІЇ
ТА ПОКАЗНИКИ**

© Цветкова Г., Панасенко Е., 2019

го розвитку особистості. Конкретизовано науково-методичну базу дослідження моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю. Представлено характеристику критеріїв, показників моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю, які є оптимальними межовими точками сформованості професійної компетентності, якості освітнього процесу в закладі вищої освіти

Постановка проблеми та її актуальність. Освітній моніторинг на сучасному етапі – найвагоміший складник якості підготовки магістрів педагогічного профілю. Дослідники зазначають, що «відсутність ефективної системи моніторингу вищої освіти є однією з причин, що обумовлюють неможливість побудови ефективної системи фінансування та ухвалення управлінських рішень у системі вищої освіти. Будь-які обіцянки побудови нової системи фінансування вищої освіти без ефективної системи моніторингу якості вищої освіти будуть залишатися порожніми деклараціями. Перехід від тотального державного контролю в системі вищої освіти до цивілізованого освітнього моніторингу зали-

шається одним з найактуальніших завдань сьогодення» [7].

Наголосимо, що в процесі глобальних продуктивних перетворень, євроінтеграційних спрямувань, що відбуваються в українській державі, виняткового значення набуває якісна національна вища освіта, яка має виховувати інноваційну особистість, громадянина України і світу з планетарним мисленням, спроможну до постійного ціннісного професійного зростання, спілкування з іншими культурами, духовного перетворення дійсності. Ці всі процеси неможливі без *грамотного, керованого освітнього моніторингу, що ґрунтується на переосмисленні професійної й духовної місії викладача вищої школи, який є прикладом української елітарності, носієм культурно-історичної пам'яті етносу й інтелектуальним творцем суспільства, актуалізує необхідність модернізації системи підготовки кваліфікованих кадрів.*

Аналіз останніх наукових праць, присвячених проблемі. Проблеми професійної підготовки фахівців в умовах вищої школи приділено значну увагу. Питання філософії сучасної освіти розкрито в працях В. Андрущенко, В. Кременя, Ю. Сауха, В. Огнев'юка та ін.

Питанням теорії розвитку особистості педагога в умовах неперервної педагогічної освіти, інноваційних підходів і принципів освіти дорослих присвячено наукові розвідки Н. Волкової, С. Гончаренка, О. Дубасенюк, А. Кузьмінського, Л. Лук'янової, Н. Ничкало, О. Савченко, С. Сисоєвої, О. Сухомлинської, Г. Троцько та ін. На думку дослідників, найголовнішим мотивом професійного саморозвитку, самовдосконалення є можливість реалізуватися через професію.

Теоретико-методологічні засади неперервної професійної освіти репрезентовано в студіях С. Гончаренка, С. Сисоєвої; розвиток вищої освіти в контексті євроінтеграційних процесів розглядали К. Балабанов, Т. Десятов, В. Луговий; педагогічні засади організації освітнього процесу у вищій школі досліджували А. Алексюк, М. Євтух,

В. Кушнір, П. Сікорський; розроблення та впровадження сучасних інформаційних технологій у процес професійної підготовки фахівців висвітлювали В. Биков, Т. Коваль, М. Жалдак.

Моніторингові дослідження в різних сферах діяльності здійснюють Є. Антосенкова, А. Ахмадєєва, А. Бичкова, І. Вавилова, І. Галяміна, С. Горбаткова.

Теоретико-методологічне підґрунтя моніторингових досліджень становлять праці І. Бестужева-Лади, І. Герасимова, Т. Заславської, Ю. Левади, О. Майорова, Н. Пішулина, А. Савельєва, Н. Селезньової, Л. Семушиної, А. Субетто, Р. Шишова.

Стандартизації та моніторингу вищої освіти присвячено праці, пов'язані з діагностикою якості підготовки (В. Андрєєв, В. Кальней, О. Майоров, Т. Михалева, Г. Селевко, О. Субетто, Ю. Татур, С. Шишов, В. Шухардіна та ін.); таксономії цілей освіти (В. Беспалько, Б. Блум, В. Кларін, О. Лебедев та ін.).

Програмований і стандартизований контроль як засіб оцінки якості освіти розкрито в студіях І. Бєха, В. Беспалька, Т. Ільїної, Н. Талізіної; тестовий контроль – В. Аванесова, Ж. Байрамової, Д. Горбатова, В. Євдокимова, Н. Єфремової, О. Майорова, Дж. Равена, М. Челишкової; самоконтроль і організація самостійної роботи студентів – В. Буряка, В. Кукли, А. Линди, І. Столярової; створення нових, нетрадиційних методик і технологій контролю репрезентовано в працях таких учених, як М. Юшанов, В. Кальней, Ф. Костилов, В. Овчинников, А. Махмурян, С. Савельєва, С. Фролова, М. Челишкова, О. Чердниченко, С. Шишов.

Мета статті. Схарактеризувати критерії та розкрити показники моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю.

Виклад основного матеріалу. Для об'єктивного уявлення про моніторинг якості підготовки магістрів педагогічного профілю необхідним є визначення підстав щодо вибору й формування критеріїв (показників) ефективності останнього.

З метою виявлення та моніторингу динаміки ефективності освіти подамо характеристику критеріїв, показників моніторингу освіти магістрів педагогічного профілю, які є оптимальними межовими точками сформованості професійної компетентності, якості освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Підкреслимо, що „критерій” (від гр. *critērion*) – ознака, на підставі якої відбувається оцінка явища, процесу, результату, класифікація, мірило чого-небудь [2]. А також засіб перевірки певного твердження, гіпотези тощо.

У педагогічній науці та практиці чітко розмежування між „критеріями” та „показниками” [2] не існує. Ми поділяємо позицію В. Докучаєвої, яка вважає, що «...обидві категорії є відносними з огляду на певний методологічний рівень поділу обсягу поняття. Звідси, єдине, у чому може полягати їх відмінність, – це ступінь узагальненості, який, зрозуміло, у критерію є значно вище» [5, с. 326].

Якщо порівнювати критерії й показники, то перші мають виконувати інтегративну, узагальнювальну функцію, тоді як показники розширюють, доповнюють, конкретизують критерії, надаючи їм якісно-оцінних характеристик.

Сучасна психолого-педагогічна наука висуває певні вимоги, на які треба орієнтуватися під час відбору, обґрунтування й змістового визначення критеріїв.

Відомі науковці В. Сластьонін та Л. Подимова виокремлюють загальні вимоги для критеріїв, що розробляються в освітньому просторі:

1. Критерії мають відбивати основні закономірності розвитку особистості.

2. Критерії мають слугувати засобом установлення зв'язків між усіма компонентами системи, що досліджується.

3. Якісні показники мають подаватися в єдності з кількісними показниками [9, с. 108].

Складність визначення критеріїв моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю полягає в тому, що остан-

ня є категорією змістовною. Але ті критерії оцінки, що існують у традиційній освіті, орієнтують її на кількісне вимірювання. Розглянемо критерії моніторингу якості освіти магістрів педагогічного профілю не тільки як кількісні, а також і змістовні ознаки, на підставі яких складається перелік вимог до професійної підготовки майбутніх викладачів вищої школи. Як вважає Д. Бодненко, «визначення основних показників і критеріїв залежить від конкретних завдань моніторингу навчальної діяльності. Педагогічний процес установи багатобічний і характеризується показниками, кожен з яких служить узагальненим критерієм його оцінки. Критерій виступає в ролі міри, норми, по якому виробляється оцінка. Порівнюючи з ним реальний стан об'єкта, можна встановити міру його відповідності, наближення до норми» [4, с. 108].

Визначаючи конкретні критерії моніторингу якості **освіти магістрів педагогічного профілю**, ми орієнтувалися на сучасне соціальне замовлення. У сучасному суспільстві вже сформувався досить стійкий запит не тільки на озброєну знаннями, але й на конкурентоспроможну, креативну особистість, тому важливим результатом якості вищої педагогічної освіти, окрім глибокої теоретичної підготовки, є компетенція у сфері самовизначення й самореалізації, саморозвитку та самоосвіти, що виявляється в потребі навчатися впродовж усього життя. У цих умовах процес професійної підготовки перетворюється на процес нарощування та якісного зростання інтегративних властивостей фахівця, що є результатом синтезу базової професійно-педагогічної підготовки, практичного професійно-педагогічного досвіду та активної соціально-педагогічної позиції.

Система показників навчальних досягнень повинна відповідати завданням моніторингу. На думку Д. Бодненко, показники освітніх досягнень мають забезпечити отримання інформації, що характеризує стан освітніх досягнень досліджуваної кількості вихованців, динаміку освітніх надбань під час проведеного експерименту

та вплив різноманітних чинників на ці досягнення.

Ці показники повинні:

- відповідати основним завданням і запланованим результатам експерименту;
- дозволяти змістовно інтерпретувати зміни, які відбуваються в процесі експерименту;
- взаємодоповнювати й не заперечувати один одному.

Показники розподіляються за такими ознаками:

- за метою їх використання (показники для звітності чи для порівняння);
- за об'єктами оцінки (наприклад, показники навчальної діяльності на початковому, проміжному і кінцевому етапах навчання);
- за рівнями системи освіти;
- за формою подання інформації (якісні чи кількісні);

- за методами отримання показників (одноразові, які можуть використовуватися безпосередньо, без додаткової обробки, чи інтегральні, які потребують додаткової обробки для отримання кінцевого результату);

- за можливістю їх використання для визначення зв'язків у навчальному процесі (об'єктивні і суб'єктивні характеристики процесу) [4, с. 71].

Зважаючи на важливість професійної педагогічної підготовки, з урахуванням сучасних підходів до відбору критеріїв і показників, ми розробили критерії та показники моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю. Основа моніторингу якості освіти містить три групи критеріїв, що конкретизовані в найважливіших показниках якості освіти: якісний, діяльнісний, результативно-рефлексивний.

Таблиця 1

Науково-методична база дослідження моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю

Критерії моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю	Основні емпіричні показники моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю	Методики дослідження якості підготовки магістрів педагогічного профілю
1	2	3
Якісний	Якість контингенту абітурієнтів; якісний склад науково-педагогічних кадрів; якість науково-методичного супроводу	Статистичні дані; відомості про кадрове забезпечення закладу освіти відповідно до ліцензійних умов; контент-аналіз науково-методичного супроводу
Діяльнісний	Якість навчальної діяльності слухачів; діяльність науково-педагогічних працівників (основні показники науково-педагогічної діяльності); упровадження інтерактивних методик і технологій навчання	Рубіжний, підсумковий, залишковий контроль знань студентів; методика для визначення рівня розвитку професійної рефлексії викладача (О. Кравців); методика діагностики здатності викладача до саморозвитку (модифіковано на основі питальника Т. Шамової); пакет методик для оцінювання основних показників науково-педагогічної діяльності і викладача; анкета для вивчення найбільш ефективно використовуваної структури занять в оцінці викладачів вищої школи; анкета для вивчення найчастіше використовуваної структури занять у вищій школі в оцінці викладачів.
Результативно-рефлексивний	Аналіз ефективності виховного та навчального процесів у вищій школі; вивчення рівня підготовки студентів та рівня викладання	Пакет методик, що засвідчує якість викладацької діяльності. Критерії оцінки лекцій та семінарського заняття. Анкета для студентів магістратури вищих педагогічних навчальних закладів.

Якісний критерій моніторингу підготовки магістрів педагогічного профілю відбиває:

– якість контингенту абітурієнтів (середній бал диплома базового ЗВО; результати складання вступних іспитів (співбесіди); рівень мотивації до одержання освітнього ступеня магістр (педагогічного профілю); психолого-педагогічна характеристика абітурієнта;

– якісний склад науково-педагогічних кадрів (кількість викладачів, що мають учений ступінь, певні кваліфікаційні категорії; укомплектованість науково-педагогічними кадрами; досвід роботи у вищій школі (стаж роботи); навчальне навантаження; підвищення кваліфікації; вікова категорія; результат оцінки роботи слухачами;

– якість науково-методичного супроводу, що визначається **створенням інноваційного науково-методичного супроводу** й навчально-методичного забезпечення в професійній підготовці майбутніх педагогів. Інноваційний науково-методичний супровід є одним із основних напрямів модернізації системи підготовки майбутніх фахівців педагогічного профілю, що забезпечує фасилітаційну підтримку духовного, професійно-фахового, інтелектуального зростання майбутнього педагога, його творчої ініціативи на всіх етапах навчання, максимально його індивідуалізує, допомагає професійно вдосконалюватись протягом життя. Розбудова цілісної системи науково-методичного супроводу має ґрунтуватися на засадах науковості, прогностичності, гнучкості, мобільності, випереджального характеру, науково-методичного забезпечення, неперервності, принципах гуманізму, акмеології і синергетики, менеджменту і маркетингу. До інноваційного науково-педагогічного супроводу належить **акметехнологічне процесуально-змістове забезпечення** процесу підготовки майбутніх педагогів та розбудова **інформаційно-технологічної інфраструктури системи підготовки педагогічної освіти**.

Інформаційно-технологічна інфраструктура системи підготовки професійної освіти як освітянська телекомунікацій-

на мережа містить сайт кафедр (кабінету), навчально-освітній портал, гілку постійно діючого форуму з актуальних питань педагогіки, платформу дистанційного навчання, сайти районних методичних кабінетів (центрів) тощо. Доцільним видається розміщення навчально-методичних матеріалів в інформаційно-комунікаційному освітньому просторі за **цільовим спрямуванням**: а) *формування професійної компетентності майбутнього педагога*, удосконалення професійно-педагогічної компетентності викладача ЗВО, здійснення інноваційної професійно-педагогічної діяльності (нормативно-правове підґрунтя вивчення дисциплін педагогічних спеціальностей, методичні рекомендації на поточний навчальний рік, перелік навчальних програм тощо); б) *організація самостійної та самоосвітньої діяльності студента* (електронні бібліотеки, окремі електронні освітні навчально-методичні, довідкові матеріали); в) *інформація про проведення і результати різноманітних фахових заходів в області, країні, зокрема конкурсів, турнірів, олімпіад тощо в галузі „Дошкільна освіта”*; г) *розробка і трансляція через ресурсні центри зразків і технологій ефективною професійно-педагогічної діяльності*, проведення синхронних (відеоконференції, повноекранні конференції, віртуальні заняття) та асинхронних заходів (електронна пошта, аудіо-, відеозаписи майстер-класів) тощо. **Акметехнологічне процесуально-змістове забезпечення процесу підготовки майбутніх педагогів** надається шляхом розробки й упровадження інтерактивних навчально-методичних комплексів, які містять: 1) навчальний план і модульну навчальну програму дисциплін та фахових методик на підставі поєднання інноваційних методологічних підходів, принципів, андрагогічних метатехнологій, форм, методів навчання; 2) інструктивно-методичні матеріали для аудиторних і позааудиторних занять; 3) навчально-методичні матеріали, зокрема конспекти лекційних, практико зорієнтованих занять, навчальні посібники, підготовлені лекторським складом кафедр від-

повідно до провідної тематики; 4) мультимедійну бібліотеку до навчальної програми викладання дисциплін; 5) пакет психолого-андрагогічних діагностик для самооцінки й самоконтролю майбутніх вихователів, що вміщує діагностичні процедури, анкети, тести, творчі завдання тощо, які допомагають виявити базовий рівень знань, умінь, прагнень студента, його обмеження і труднощі тощо; 7) план індивідуальної та самостійної роботи студента; 8) банк професійних досягнень студента тощо.

Діяльнісний критерій відбиває рівень навчальної діяльності студентів, діяльність науково-педагогічних працівників (здатність викладача успішно реалізовуватися в навчально-виховному процесі вищої школи, діяти на високому рівні доцільності й продуктивності). Ми поділяємо позиції, відповідно до яких ядром особистості визнається її „Я” як така активна сила, без якої повноцінне існування особистості стає неможливим [1]. Означений критерій виявляється в умінні індивіда будувати власну поведінку відповідно до норм соціальної (зокрема професійної) групи, здатність рефлексивного виокремлення соціокультурних цінностей і прийняття їх як регулятивного принципу щодо власної життєдіяльності.

Діяльнісний критерій моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю відображає також уміння проектувати та реалізовувати творчий потенціал викладання шляхом оптимального вибору форм і технологій реалізації цілей та завдань педагогічної діяльності, виражену надситуативність, яка виявляється в нестимульованій ззовні активності з професійного самовдосконалення, її регулярності; гнучкість дії самовдосконалення залежно від умов, обставин та цілей; оригінальність та нестандартність дій під час роботи над собою; внутрішню незалежність та свободу від зовнішнього керівництва; досягнення бажаних особистісних змін та вмінь самості (уміння ставити мету та самоаналізувати власні потенційні можливості; уміння стратегічно прогнозувати самовдоско-

налення та саморозвиток свого педагогічного потенціалу).

Зупинимося на **показниках** діяльнісного критерію докладніше.

– **якість навчальної діяльності слухачів** (результати: поточної атестації навчальних досягнень слухачів, успішність навчання; проміжної атестації; результати захисту магістерських робіт; підсумкової атестації; опитування випускників та викладачів про якість підготовки);

– **діяльність науково-педагогічних працівників**: основні показники науково-педагогічної діяльності; духовне збагачення викладачів вищої школи (які забезпечують якісну підготовку майбутніх фахівців у галузі освіти) як процесу свідомої роботи над собою, досягнення педагогічних професійних вершин на усвідомленій аксіологічній основі, що відображає постійне зростання компетентностей педагога (використання в професійній діяльності теорії про природу успіху, оволодіння методами фасилітації (К. Роджерс), прийомами досягнення успіху (тренінги особистісного зростання); педагогічний самоаналіз, діагностика успіхів, недоліків (аналітично-рефлексивні справи, імітаційні ігри, рефлексивно-аналітичні бесіди, рейтинг викладачів. Здатність викладача вищої школи до розвитку здібностей до виховання студентів, викладача, який визнається здатністю до опанування і створення суспільних, культурних, історичних, особистісних цінностей і забезпечує підготовку та виховання фахівців вищої кваліфікації на основі гуманітарного пізнання, володіння діалогом як міжсуб’єктивним процесом, є представником і носієм української елітарності, який забезпечує створення оптимальних умов для всебічного гармонійного розвитку студентської молоді та виконання нею певних соціальних ролей (індивідуальний підхід до кожного слухача; уміння застосовувати новітні методи і технології навчання; рівномірний розподіл консультацій; рівномірне навантаження на кожного слухача та викладача);

– **упровадження інтерактивних методик і технологій навчання, що ведуть до**

формування інноваційного потенціалу через створення креативно-розвивального освітнього простору, основними рисами якого є: **постійний розвиток у суб'єкті професійної компетентності** (інтеграцію навчання з виконанням професійних завдань, саморозвиток як обов'язок кожного суб'єкта, трансформацію нових знань у необхідні вміння та навички щодо вирішення конкретних професійних завдань); **підвищення в кожного суб'єкта задоволеності діяльністю** (задоволеність особистості власною діяльністю багато в чому залежить від здатності людини вибрати заняття, що цілком відповідає її потребам, інтересам, прагненням, а також фізичним можливостям, що розкриваються у професійній сфері); **надання суб'єкту максимальних можливостей для поліпшення його статусу** (розвиток кар'єри); **реконструкція самого процесу професійної підготовки** в напрямі розширення обов'язків студентів, переосмислення ролі викладача ЗВО; **розвиток „командного духу”** шляхом переходу від індивідуальної відповідальності до відповідальності групи загалом за всі завдання, шляхом використання суб'єктів (однокурсників) освітнього середовища як ресурсу для розвитку один одного, залучення їх до управління процесом професійної підготовки;

– **креативна педагогіка вищої школи**, що ґрунтується на прийомах і техніках фасилітаційного спілкування, до яких можна віднести вербальні методи непрямого управління партнерства (пошана і позитивне ставлення до студента як особистості, здібної до самозміни й саморозвитку; прояв педагогічного такту, заснованого на довірі без потурання, простоті спілкування, дії без придушення самостійності, гумору без насмішки; створення ситуацій успіху, авансування похвали, прийом „дзеркало відносин”, оптимістичні прогнози про можливості та здібності тих, кого навчають, та ін.); використання сучасних технологій під час аудиторних та позааудиторних занять (кейс-метод, метод проектів, портфоліо тощо); використання інтерактивних ме-

тодів навчання; використання інформаційно-комунікаційних технологій; проведення відкритих лекційних, семінарських занять, створення методичних рекомендацій, скарбничок педагогічного досвіду саморозвитку, саморозкриття та презентація питань індивідуального стилю роботи викладача, складання портфоліо, університетський конкурс педагогічної майстерності.

Результативно-рефлексивний критерій моніторингу підготовки магістрів педагогічного профілю відображає рівень сформованість професійної компетентності та рівень сформованих професійно значущих якостей студентів (рівень засвоєних знань, набутих умінь, навичок та здатність застосовувати їх на практиці). Особистісне й професійне становлення неможливі без розвитку рефлексії. За словами С. Рубінштейна, розуміючи себе, людина творить своє життя, реалізується в діяльності, у бутті, яке найповніше відображає її сутність [8]. Особистість, яка розвивається, постійно перебуває в стані самопізнання, рефлексії, що допомагає їй виходити за межі безпосередніх життєвих ситуацій, переносити центр уваги із ситуативного на істотне, опосередковане, переходити від розвитку окремих психічних властивостей до узагальнення й розвитку цілісності свого Я [2; 3].

І. Бех зазначає, що розгортання рефлексії (мислення, спрямованого на мотивацію вчинку) та волі суб'єкта розкриває прогресивні зміни морально-духовних актів особистості, унаслідок чого вона діє вільно й морально відповідально [2]. Показниками аналізованого критерію є насамперед аналіз ефективності виховного та навчального процесів у вищій школі; вивчення рівня підготовки студентів та рівня викладання. Розглядуваний критерій відображає здатність до: формування особистості студента, самопізнання та самооцінки професійної діяльності та своєї особистості; рефлексивного аналізу процесу творчої самореалізації; самоконтролю ефективності особистісних дій; самоідентифікації себе як викладача, який постійно самовдосконалюється. Цей критерій

рій може відбивати рівень здатності на основі рефлексії, підноситися над буденністю, розглядати себе з позицій поліпшення, усвідомлення досвіду реалізації ідеалів Істини, Краси, Добра; здатність до примноження духовних знань та мудрості; конкурентоспроможність та кар'єрне зростання.

Результативно-рефлексивний критерій моніторингу підготовки магістрів педагогічного профілю передбачає визначення шляхів подальшого розвитку вищої освіти та поліпшення якості підготовки студентів.

Висновки. Отже, упровадження педагогічного моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю дозволяє психологізувати педагогічну діяльність викладача, навчально-виховний процес вищої школи, що піднімає професійний рівень науково-педагогічних колективів, підвищує рівень якості вищої освіти.

Результатом грамотного педагогічного моніторингу є модернізована система підготовки фахівців педагогічної освіти, що передбачає переорієнтацію всього науково-педагогічного складу на духовну взаємодію зі студентом через створення позитивної корпоративної культури, засобами тренінгових технологій, насичення змісту дисциплін концепціями саморозвитку, перехід від тотального державного контролю в системі вищої освіти до цивілізованого освітнього моніторингу – усе це формує новий зміст системи професійної підготовки загалом.

Професійна компетентність магістра педагогічного профілю, що характеризується здатністю, готовністю, спроможністю до педагогічної діяльності, високим рівнем підготовленості майбутнього спеціаліста, дозволяє прогнозувати, планувати, проектувати професійне самовизначення й самозбагачення; допомагає знаходити шляхи вдосконалення в особистому житті та професійній діяльності, прагнути до більш високих щаблів професіоналізму, володінням

спеціальними знаннями про власні можливості й можливості дітей дошкільного віку, позитивним впливом на оточення (через своїх вихованців, їхніх батьків, інших людей), творче перетворення дійсності в процесі навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку.

На підставі теоретичного аналізу моніторингу якості вищої педагогічної освіти й урахування особистий практичний досвід зазначимо, що моніторинг якості професійної підготовки магістрів педагогічного профілю можна схарактеризувати і як процес, і як систему. Система моніторингу – це сукупність взаємопов'язаних елементів: мети, завдань, об'єкта вивчення, суб'єктів організації та здійснення моніторингу, принципів реалізації та основних функцій, комплексу критеріїв та показників для оцінки якості підготовки, методів збирання інформації. Необхідними, на нашу думку, є три основні групи критеріїв моніторингу якості підготовки магістрів педагогічного профілю: якісні, діяльнісні і рефлексивно-результативні. Кожна з них характеризується кількісними і якісними показниками, які не є сталими, а з часом підлягають динамічним перетворенням з урахуванням сучасних викликів до педагогічної освіти.

Упровадження такої системи в процес професійної підготовки магістрів педагогічного профілю є важливою педагогічною умовою моніторингу її якості у вищій школі. Оцінювання підготовки майбутнього фахівця визначає рівень його професійної компетентності, дає уявлення про ділові та моральні риси особистості. Питання оцінювання якості підготовки магістрів педагогічного профілю, вибір критеріїв та показників моніторингу якості, побудова системи моніторингу якості ЗВО потребують розроблення нових перспективних напрямів їх удосконалення та впровадження в освітній процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи: кол. моногр. /

REFERENCES

1. Yelnykova H., Borova T., Kasianova O., Poliakov H. (2009) Adaptive management: essence,

Г. В. Єльнікова, Т. А. Борова, О. М. Касьянова, Г. А. Полякова та ін.; за заг. ред. Г. В. Єльнікової. Чернівці: Технодрук, 2009. 572 с.

2. **Бех І. Д.** Життя особистості як шлях до духовної даліни // Педагогіка і психологія: вісн. НАПН України. Київ: Педагогічна преса, 2010. № 3(68). С. 15–32.

3. **Бех І. Д.** Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 256 с.

4. **Бодненко Д. М., Жильцов О. Б., Лещинський О. Л., Мазур Н. П.** Моніторинг навчальної діяльності: навч. посіб. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.

5. **Докучаєва В. В.** Проектування інноваційних педагогічних систем у сучасному освітньому просторі: монографія. Луганськ: Альма-матер, 2005. 304 с.

6. **Лапина І. М.** Моніторинг якості освіти. URL: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/monitoring-yakosti-osviti.html>

7. **Новікова Л. М.** Впровадження кредитно-модульної системи навчання в умовах Болонського процесу. Науково-педагогічний семінар „Педагогіка вищої школи”: метод. посіб. Павлоград, 2010. 125 с.

8. **Рубинштейн С. Л.** Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2002. 712 с.

9. : **Иновационная деятельность.** М.: ИЧП „Издательство Магистр”, 1997. 224 с.

characteristics, monitoring systems, Collective monograph, Chernivtsi: Tehnodruk, 572 p.

2. **Bekh I.** (2010) Personal life as the way to spiritual distance // Pedagogy and Psychology. Vyp. 3 (68). Kyiv: Pedagogical Press, P. 15–32. (in Ukrainian)

3. **Bekh I.** (2012) Personality in the space of the spiritual development, Science publication, Kyiv: Akademvydav, 256 p. (in Ukrainian)

4. **Bodnenko D.** (2014) Monitoring of educational activities, Training manual. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University, 276 p. (in Ukrainian)

5. **Dokuchaieva V.** (2005) Innovative pedagogical system design in the modern educational space, Monograph. Luhansk: Alma-Mater, 304 p. (in Ukrainian)

6. **Lapina I.** Quality monitoring of education. URL: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/monitoring-yakosti-osviti.html> (in Ukrainian)

7. **Novikova L.** (2010) Implementation of the credit-module training system in the Bologna process. Scientific-pedagogical seminar “Higher School Pedagogy”, Training manual. Pavlograd, 125 p. (in Ukrainian)

8. **Rubinshteyn S.** (2002) Foundation of general psychology. Sankt-Petersburg: Piter, 712 p. (in Russian)

9. **Slastenin V. A., Podimowa L. S.** (1997) Pedagogy: Innovative activity. Moscow: ICHP “IzdatelstvoMagistr”, 224 p. (in Russian)